

ДНИ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВОСЪДИЕ В НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Райна Николова¹

Резюме: Фокусът на учебната практика „Дни на административното правосъдие в Нов български университет“ през есенния семестър на академичната 2022/2023 г. бе насочен към съпътстващи теоретичната подготовка събития от практически характер. Повод за това бе отбелязването на 110 години от създаването на Върховния административен съд на Република България и 15 години от създаването на 28-те административни съдилища в България, а именно: 3 публични лекции за административното правосъдие, дискусия за въвеждането на медиацията в административния съдебен процес, състезание

по данъчно право и данъчен процес, симулативен административен процес, тренинг по административно правосъдие в областта на индустриалната собственост, студентска кръгла маса. Поканата на Нов български университет да се включат в провеждането на събитието уважиха изявени представители на съдийската практика и авторитети в областта на административното правосъдие.

Ключови думи: административно правосъдие, дискусия, публична лекция, симулативен съдебен процес, студентска кръгла маса, тренинг, учебна практика

В Нов български университет се проведе събитие със значим обществен отзвук. Това бяха „Дни на административното правосъдие в Нов български университет“, организирани от преподавателите в департамент „Право“: проф. д-р Веселин Вучков, проф. Райна Николова, д.н., проф. д-р Веселина Манева, доц. д-р Гинка Симеонова, гл. ас. д-р Памела Бучкова. Висшето юридическо образование изисква познаване на практическите измерения на административното правосъдие, а периодът на онлайн обучението по време и след пандемията от COVID-19 ограничи комуникацията в негативен аспект, включително и посещенията в съдебните зали на студентите. Поради това фокусът на учебната практика през есенния семестър на академичната 2022/2023 г. бе насочен към съпътстващи теоретичната подготовка събития от практически характер, свързани с отбелязването на 110 години от създаването на Върховния административен съд на Република България и 15 години от създаването на 28-те административни съдилища в България, а именно: 3 публични лекции за административното правосъдие, дискусия за въвеждането на медиацията в адми-

¹ Доктор на науките, професор по административно право и процес в Нов български университет, ръководител на Кръжока по административно право на гражданите, ел. поща: rnikolova@nbu.bg.

нистративния съдебен процес, състезание по данъчно право и данъчен процес, симулативен административен процес, тренинг по административно правосъдие в областта на индустриалната собственост, студентска кръгла маса. Поканата на Нов български университет да се включат в провеждането на събитието уважиха изявени представители на съдийската практика и авторитети в областта на административното правосъдие. Идеята на това обучение бе да се повиши интересът на студентската общност към административно правосъдие и спазването на принципа на върховенство на правото.

Инициативата „Дни на административното правосъдие в Нов български университет“ беше открита на 28 ноември 2022 г. от проф. д-р Веселин Вучков – ръководител на департамент „Право“. Във въстъпителните си думи той припомни основни моменти от историята на Върховния административен съд в България.

Модераторът на събитието проф. Райна Николова, д.н. отбеляза необходимостта от обсъждане на възможността да се упражнява процесуалното право на защита на гражданите и да се прилага принципът на върховенство на правото, който е бил основният мотив за избор на тема на първата публична лекция: „Правото на достъп до административно правосъдие и българската конституционна практика“.

На откриването присъства и г-жа Соня Янкулова – съдия в Конституционния съд на Република България, която започна своето изложение с увереността, че бъдещите юристи искат да живеят в една истинска правова държава, в която установената чрез правото справедливост е това, което принуждава всеки един да упражнява собствените си права дотам, откъдето започват правата на другите. Но също така това основно положение гарантира, че всеки един държавен орган упражнява дадената му от суверена власт в съответствие със и в рамките на закона. По-нататък конституционният съдия се спря накратко на историята на административното правосъдие в България. Тя фокусира своето изложение върху неговото утвърждаване и посвети значителна част от изказването си на неговото развитие след 1991 г. и на реализирането на правото на гражданите на достъп до административно правосъдие в контекста на българската конституционна практика.

На 28 ноември 2022 г. от 16:20 часа до 17:50 часа в 210 аудитория на Първи корпус на НБУ се проведе Дискусия за въвеждане на медиацията в административното правосъдие с модератор проф. Райна Николова, д.н. Тя бе открита от студента от пети курс на магистърска програма „Право“, член на Кръжока по административно право на гражданите и медиатор Ангел Йорданов, който направи сравнителноправен анализ на разпространението на този институт в Съединените американски щати, Кралство Белгия, Френската република, Федерална република Германия, Република Полша, Република Австрия. Заключение на лектора бе, че използването на медиацията за разрешаване на административни спорове е слабо застъпено не само в страната ни, но и в Европейския съюз. Институтът е все още в началото на своето развитие, а доказателство са малкото актове на национално ниво, в кои-

то той намира законодателна уредба. Все още медиацията се прилага в областта на гражданските, търговските, трудовите и семейните спорове.

Дискутант по темата за медиацията бе г-жа Аглика Адамова – съдия във Върховния административен съд на Република България. Съдия Адамова представи в своето изложение вижданията си за необходимостта от медиация при решаването на административноправни спорове, за ролята на медиатора и неговия статут и квалификация, възможността за въвеждането на медиация в съдебната фаза на административния процес, какво да е образованието му, как да протича обучението му и кой да контролира този процес, наличието на бариера на навлизане на медиаторите в тази група специалисти, нужно ли е медиаторите да имат правно образование.

Тя говори още за актуалните проблеми, свързани с медиацията в България, за тенденцията за въвеждане на задължителна съдебна медиация в момента у нас с последните изменения в нормативната уредба, за липсата на достатъчно подготвени медиатори, за отсъствието на утвърдена методология за обучението им. Лекторката изброи няколко сфери от областта на административното право, в които е възможно въвеждането на института на медиацията.

На 29 ноември 2022 г. от 13:00 часа до 15:00 часа в 210 аудитория на Първи корпус на НБУ се проведе *Симулативен административен процес* с модератор гл. ас. д-р Памела Бучкова.

Студенти от програма „Право“ на НБУ представиха пред публика първоинстанционно съдебно производство по административнонаказателно дело. Съдебното заседание започна с излагане на становищата на страните.

След това се проведе разпит на свидетели – актосъставителя, свидетеля на съставяне на акта, свидетеля на жалбоподателя.

Приеха се и се обсъдиха събраните по делото доказателства. Съдията водеше процеса и в края постанови съдебния акт.

Секретар-протоколистът водеше протокола на съдебното заседание.

Участници в симулативния съдебен процес бяха:

1. Вангел Вангелов – съдия;
2. Роберто Методиев – адвокат и процесуален представител на жалбоподателя. Жалбоподателят не се яви лично;
3. Калина Вълчанова – юрисконсулт на ОПП към СДВР;
4. Момчил Бонев – свидетел на жалбоподателя;
5. Кирил Николов – актосъставител;
6. Божидар Новев – свидетел при съставяне на акта;
7. Христиана Иванова – секретар-протоколист.

На 29 ноември 2022 г. от 15:00 часа до 18:00 часа в 205 аудитория на Първи корпус на НБУ се проведе *Студентско състезание по данъчно право и данъчен процес*. Негов модератор бе доц. д-р Гинка Симеонова.

Отборите „Пчелички“, „Щурчета“ и „Комари“ решаваха под ръководството на ментори казус. Той се отнасяше до трудовоправни отношения на български гражданин във Федерална република Германия. Засегнати бяха неговите семейноправни и наследственоправни отношения в България.

Казусът изискваше отговори на въпросите относно дължимите по този повод задължения за данък върху наследството, данък върху недвижимите имоти (апартамент във Варна, лозе до Карнобат, хижа на Витоша), данък подпочвени води, данък върху превозните средства в контекста на условията на регламент на Европейския съюз за решаване на гражданскоправни въпроси от областта на наследяването и спогодба за избягване на двойното данъчно облагане между Република България и Федерална република Германия. Имаше и студенти-ентузиаста, които представиха решението на казуса извън регламента на състезанието.

На 30 ноември 2022 г. от 9:40 часа до 11:10 часа в 409 аудитория на Първи корпус на НБУ се проведе *Съдийска работилница*.

Модератор на събитието беше проф. Райна Николова, д.н.

Отбор „Къпини“ реши казус за административнонаказателното производство по реда на Закона за административните нарушения и наказания относно налагането на административно наказание по Закона за здравето поради неизпълнение на въведената със заповед на министъра на здравеопазването противоепидемична мярка за поставяне на защитна маска на лицето с арбитър г-жа Деница Митрова – съдия в Административен съд – София-град.

Отбор „Малини“ реши казус по Закона за устройството на територията във връзка с издадена заповед на главния архитект на Столична община за премахването на незаконен строеж, находящ се в район „Нови Искър“, като решаващ орган на съдебната фаза на административния процес бе г-жа Диляна Николова – съдия в Административен съд – София-град.

Отбор „Ягоди“ реши казус във връзка с подадена жалба срещу решение на Централната изборителна комисия за утвърждаване на

образци на изборни книжа за провеждане на изборите за народни представители през 2020 г. и по-специално на бюлетина за гласуване за народни представители с арбитър г-жа Зорница Дойчинова – председател на Административен съд – София-град.

На 30 ноември 2022 г. от 11:20 часа до 12:50 часа в 409 аудитория на Първи корпус на НБУ г-жа Атанаска Дишева – член на Висшия съдебен съвет, изнесе публична лекция на тема „Статут на съдията по административни дела“. Модератор на събитието бе проф. Райна Николова, д.н.

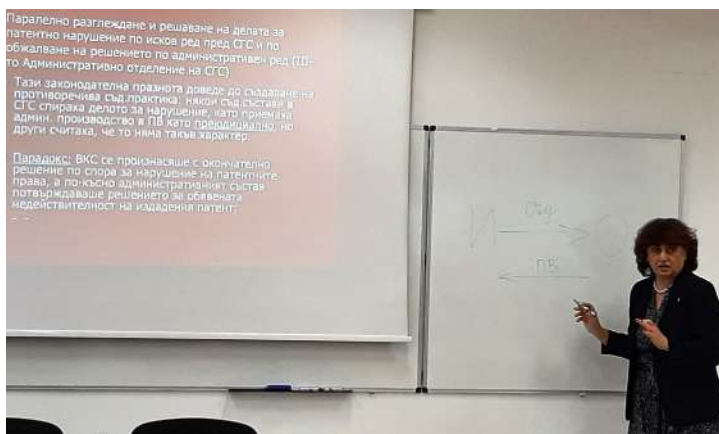

Лекторката започна своя анализ с въведение в конституционните основи на статута на съдиите, като акцентира върху принципите на правовата държава, разделението на власти-

те и равенството на гражданите. Подробно засегна въпросите за основните права и задължения на съдиите по Закона за съдебната власт.

Обясни какъв е обхватът на дейността на съдиите по административни дела – решаването на административноправни спорове, упражнявайки надзор за законност върху актовете на административните органи. Интерес към лекцията проявиха и ученици от 11 „а“ клас на професионална гимназия „Княгиня Евдокия“ в гр. София, паралелка „Съдебна администрация“, които в своето дуално обучение се подготвят за професия „Съдебен служител“.

На 1 декември 2022 г. от 8:45 часа до 9:30 часа в 409 аудитория на Първи корпус на НБУ проф. д-р Веселина Манева изнесе публична лекция на тема „Ред за разглеждане на споровете по искове за нарушение на права в областта на индустриалната собственост“.

Лекторката представи тълкувателно дело № 2 от 19.05.2022 г., подлежащо на решаване от Общото събрание на Търговската колегия на Върховния касационен съд на Република България поради противоречива съдебна практика по въпроса: „Основание ли е за спиране по реда на чл. 229, ал. 1, т. 4 от ГПК на производство по искове с правно основание чл. 57 от Закона за промишления дизайн във връзка с нарушение на правата върху промишлен дизайн наличието на висящо пред административен съд производство по обжалване на решението на председателя на Патентно ведомство на Република България за заличаване на регистрацията на същия промишлен дизайн?“.

На 1 декември 2022 г. от 9:40 часа до 11:10 часа в 409 аудитория на Първи корпус на НБУ г-жа Любка Петрова – съдия във Върховния административен съд, проведе със студентите от магистърска програма „Право“ *Тренинг по административно правосъдие в областта на индустриалната собственост* с модератор проф. д-р Веселина Манева.

Казусът се отнасяше до производство пред председателя на Патентно ведомство на Република България по искане, подадено от VIVAKS RISTO I DRUGI DOO, Република Македония, на основание чл. 25, ал. 1, т. 1 във връзка с чл. 19, ал. 1 от Закона за марките и географските означения (отм.) за частична отмяна действието на международна регистрация на марка с IR 913496 – VIVA по отношение на стоки от класове 29, 30, 31 и 32 на МКСУ.

Председателят на Патентното ведомство уважава искането.

Жалбата за оспорване на административния акт на председателя на Патентното ведомство е отхвърлена от Административен съд – София-град в атакуваната му част.

Спорът е разглеждан пред Върховния административен съд като касационна инстанция със следното разпределение на ролите:

- Касатор – ОМВ Даунстрийм ГмбХ, Австрия.
- Ответник – Председател на Патентното ведомство чрез юриконсулт.
- Заинтересована страна – ВИВАКС РИСТО И ДРУГИ ДОО.
- Прокуратурата на Република България – чрез прокурор от Върховна административна прокуратура.

На 1 декември 2022 г. от 9:40 часа до 13:00 часа в 110 аудитория на Втори корпус на НБУ се проведе *Студентска кръгла маса по административно правосъдие* с участници студенти от магистърска програма „Право“ и модератори Елица Райковска – съдия от Административен съд – София-град и гл. ас. д-р Памела Бучкова.

Студенти направиха презентации по няколко теми, по които се проведеха оживени и аргументирани дебати: Кристиян Николов („Административнонаказателната отговорност по чл. 105 от Закона за движението по пътищата“), Вероника Стоилкова („Сила на пресъдено нещо на съдебни решения по административни дела във връзка с оспорването на индивидуални административни актове“) и Марина Цветанова („Забрана за *reformatio in rebus* при обжалване на ревизионни актове по административен и съдебен ред“).

Поради просрочване на времето, което се случваше при провеждането на всички прояви от инициативата „Дни на административното правосъдие в Нов български университет“, събитието остана неофициално незакрито.

Изнесените публични лекции и участията в практическите форми на изява съдействаха да се събуди и повиши интересът към административното правосъдие и съдебната практика; дискусиата и кръглата маса активизираха младежката инициативност и поощриха вербалната комуникация сред студентите на НБУ, която бе потисната през последните години и доведе до човешка отчужденост и апатия. Екипът от преподаватели, стоящ зад проекта, изпълни своята цел за няколко дни да създаде „жужаща“ атмосфера от водещи аргументирана полемика умни млади българи.

ADMINISTRATIVE JUSTICE DAYS AT NEW BULGARIAN UNIVERSITY

Raina Nikolova²

Abstract: The focus of the training practice “Administrative Justice Days at New Bulgarian University” in the autumn semester of the academic year 2022/2023 was directed to events of practical nature accompanying the theoretical training. The occasion was the celebration of the 110th anniversary of the establishment of the Supreme Administrative Court of the Republic of Bulgaria and the 15th anniversary of the establishment of the 28 administrative courts in Bulgaria. The following events took place: 3 public lectures on administrative justice, a discussion on

the introduction of mediation in the administrative judicial process, a competition on tax law and tax process, a simulation administrative process, a training on administrative justice in the field of industrial property, a student round table. The invitation of the New Bulgarian University to participate in the event was honoured by prominent representatives of judicial practice and authorities in the field of administrative justice.

Keywords: administrative justice, discussion, mock trial, public lecture, student round table, training, teaching practice

² Doctor Habilis, Professor in Administrative Law and Administrative Procedure Law in the Law Department of New Bulgarian University, Head of the Citizens’ Administrative Law Circle, e-mail: rnikolova@nbu.bg.